

Семенцов Р.В.

*викладач кафедри банківської справи,
аспірант ДВНЗ “Університет банківської справи”*

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ РЕАЛІЯМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

“Столь же нелепо предполагать, что какая-либо философия может выйти за пределы современного ей мира, сколь нелепо предполагать, что индивид способен перепрыгнуть через свою эпоху, перепрыгнуть через Родос...”
[1]

Починаючи цитатою з “Філософії права” Фрідріха Вільгельма Гегеля, потрібно наголосити на тому, що ставлячи питання відповідності сучасної освіти – сучасній реальності, ми тим самим і обґрунтовуємо дане питання.

Сучасне людство з початку свого існування пережило досить багато трансформаційних змін, що кардинально змінило його сутність та природу, і не дивно, що виникає певна дихотомія знань та концепцій обробки дійсності, у даному контексті економічної, та практики взаємодії з нею.

Американський вчений, філософ О. Тоффлер зазначав, що за останні 50 тис. років на Землі змінилося 800 поколінь людей і перші 600 поколінь жили в печерах, потім протягом 70 поколінь підтримувався зв'язок між людьми, так як з'явилася, писемність. Наступні 6 поколінь використовували для спілкування друковане слово і всього лише 2 покоління користувалися електродвигунами. Але всі нововведення сучасного світу технічних цінностей були зроблені останнім, восьмисотим поколінням (перед 1972 роком). В історії людського суспільства кілька разів відбувалися радикальні зміни у сфері обробки інформації, які можна назвати інформаційними революціями, що і змінили суспільство.

Досліджуючи класичну політичну економію можливо констатувати, що економіст постає, як споглядач суспільно-економічних формацій, що змінюються продовж розвитку людства. Будучи суспільною наукою – економіка виступає методологією дослідження економічних відносин на даному етапі розвитку людства.

Але роль економіста не тільки споглядача даної економічної реальності, “економіст” – роль якого за працями Арістотеля (трактат “Економіка” [3]) полягає у раціональному веденні домашнього господарства, і для успішності його діяльності, він повинен володіти актуальною інформацією, що характеризує об'єкт його менеджменту.

За таких умов, у час інформаційного суспільства, більшість науковців признає істотну роль інформаційного забезпечення в економічній діяльності, розуміючи під цією категорією як теоретичні доробки, методології так і методи для освоєння економіки, або економічну інформацію, що використовується для прийняття управлінських рішень.

Разом з тим інформаційне забезпечення у формі конкретної теорії подекуди замкнено на самому собі, також в останні десятиліття зростає полярність оцінок стану сучасної економічної теорії. У численних публікаціях поряд із позитивними відгуками про розвиток провідних напрямів економічної теорії з'являються досить категоричні судження багатьох науковців про те, що “економічна теорія хвора”, вироджується у формалістику, “розумову гру заради гри” і “стомливу схоластику”. Дедалі частіше чуємо висловлювання про кризу економічної науки [2].

Відомий своїми дослідженнями американський економіст та історик економічної думки Роберт Хайлбронер вважає: “Внесок сучасної економічної науки в розширення наших знань про соціальні процеси не просто розчаровує, він відверто бідніший порівняно з тим, що зробили Адам Сміт, Джон Стюарт Мілль, Карл Маркс, Торстейн Веблен, Альфред Маршалл, Джон Мейнард Кейнс чи Йозеф Шумпетер [2].

Віталій Полтерович, навіть, наводить аргументацію щодо наявності “глибокої і затяжної кризи сучасної економічної теорії”, що неспроможна вирішувати цілком конкретні проблеми економічної сучасності.

За таких умов прослідковуються процеси кібернетизації сфери дослідження економічних процесів, коли спеціальні ІТ-компанії пропонують свої програмні рішення. Зокрема, серйозні фінансові компанії, банки мають у своєму штаті відповідні підрозділи. Таким чином теоретичні доробки вищої школи живуть самі по собі, а економічна реальність за своїми правилами.

Спостерігається два протиріччя: ІТ спеціаліст, що досліджує економічні процеси та економічна теорія, що відстає від економічної реальності.

У випадку практики застосування міжнародного досвіду певну нішу на ринку займають іноземні компанії, що навчають застосуванню IFRS, USA GAAP. Наприклад, провідні аудиторські та фінансові компанії пропонують навчання за кваліфікаціями ACCA, CFA [4].

Підсумовуючи вище сказане, саме економіст повинен досліджувати економічні процеси, так як він є фахівцем у розумінні економічних явищ та процесів, але у нього повинні бути відповідні навички такого дослідження.

Ситуація щодо якості вищої “економічної освіти” не покращиться, якщо спеціальності, відповідно навчальні плани та інші елементи навчального процесу не будуть передбачати компетентності, які дозволять сформувати у випускників вузів базові навички обробки економічної інформації:

- отримання інформації через мережу інтернет з різних джерел, або шляхом локального доступу до баз даних (SQL Server, Oracle та ін.);
- обробки інформації шляхом використання передових технологій (MS Azure, Hadoop та ін.);
- зберігання великих масивів даних – формування інформаційних баз даних (наприклад, SQLite).

Крім того, студенти повинні мати знання хоча б однієї мови програмування високого рівня для реалізації експрес-моделі аналізу економічної інформації.

Щодо міжнародного досвіду та впровадження його в навчальний процес – він є виключним критерієм для формування фахівця високого рівня і повинен бути вільно доступним для студента, тому акцент повинен бути зроблений на вивчення першоджерел іноземними мовами (напр. IFRS). Необхідністю є відповідна сертифікація викладачів економічних вузів за міжнародними програмами, наприклад ACCA.

Список використаних джерел:

1. Гегель Г. Философия права. - М.: Мысль, 1990. С.279-323.
2. Довбенко М. В. Сучасна економічна теорія: криза чи розвиток? / М. В. Довбенко // Вісн. НАН України. – 2008. – № 12. – С.60 - 71.
3. Economics (Aristotle) [Електронний ресурс] // Wikipedia. – Режим доступу до статті: [https://en.wikipedia.org/wiki/Economics_\(Aristotle\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Economics_(Aristotle)) – Назва з екрану.
4. Our Qualifications [Електронний ресурс] // Association of Chartered Certified Accountants. – Режим доступу: <http://www.accaglobal.com/gb/en/qualifications.html>. – Назва з екрану.